

Dopady energetické krize mohou být nevratné, varuje vládu hejtman Schiller

13.12.2022 - Magdalena Fraňková | Krajský úřad Ústeckého kraje

„Současná energetická situace dopadá tíživě na všechny obyvatele České republiky. Uhelné kraje, mezi něž patří i Ústecký kraj, postihne o to palčivěji, že se zde nachází energeticky náročné provozy, které se zde historicky rozvinuly ve vazbě na uhelné zdroje energie, a jejich konkurenceschopnost je nyní významně ohrožena. Ale také proto, že jsme regionem s mnoha ekonomickými a sociálními problémy, které se vlivem energetické krize mohou prohloubit. Je pro mě nepochopitelné, že i v této situaci vláda ČR stále trvá na odchodu od uhlí již v roce 2033, a přitom nenabízí dostatečnou alternativu. Z těchto důvodů jsme společně s dalšími hejtmany uhelných krajů opakovaně apelovali na předsedu vlády a příslušné rezorty a žádali okamžitá řešení a naše zapojení do jednání o jejich realizaci. Jsme přesvědčeni, že reakce České republiky na tento problém není odpovídající, a obáváme se zásadních negativních dopadů na energetickou bezpečnost, soběstačnost a pokrytí potřeb obyvatel země za ekonomicky a sociálně únosných podmínek. Dopady energetické krize mohou být velmi razantní a nevratné, a to jak pro obyvatele, tak pro podniky a tedy i pro ekonomiku našich regionů a celé země,“ sdělil hejtman Ústeckého kraje Jan Schiller na jednání se zástupci velkých energetických firem o energetické situaci a podmínkách pro zachování investic a zaměstnanosti v regionu.

„Nezpochybňuji závazky České republiky naplňovat Zelenou dohodu pro Evropu, ale naše země nemusí být, jak se říká, papežštější než papež. Můžeme přechod od uhlí na alternativní zdroje energie připravit tak, aby v současné nestabilitě umocněné nedostatkem plynu neznamenal likvidaci regionální ekonomiky a nedošlo ke zhoršení životní úrovně obyvatel. V podmínkách, k nimž jsme se v rámci EU zavázali, je dosažení uhlíkové neutrality v roce 2050, tak proč spěcháme s odchodem od uhlí již v roce 2033? Nemáme plyn, nebude uhlí, dostavba jaderných bloků je v nedohlednu, jaké řešení tedy vláda nabízí? Je nezbytné, aby vláda přehodnotila své stanovisko,“ vysvětluje dále svůj postoj k současné situaci hejtman Schiller.

Ústecký kraj se nachází na prahu nezbytné a velmi náročné transformace nejen sektoru energetiky, ale návazně celého hospodářství, a to se dle vyjádření hejtmána neobejde bez přímého zapojení velkých podniků, které v kraji zaměstnávají desítky tisíc lidí. Tyto skutečnosti potvrzuje i studie MMR, která byla zpracována v letošním roce k identifikaci dopadů energetické tranzice. Z ní vyplývá, že útlum aktivit spojených s těžbou a využitím uhlí bude mezi lety 2025 – 2033 znamenat pokles HDP Ústeckého kraje o přibližně 130 mld. Kč. *„Je tedy zjevné, že pokud chceme tento rozdíl nejen vyrovnat, ale ideálně otočit v růst ekonomiky, neobejdeme se bez značných investic velkých podniků do nových technologií, oborů a zdrojů energie. Číslo mluví jasně a nelze je ignorovat,“* zdůrazňuje Jan Schiller. Za odvětví s velkým rozvojovým potenciálem, v němž by měly být podpořeny investice právě velkých podniků, označuje vodíkové hospodářství, chytré využívání odpadů, rozvoj bateriového řetězce navázaného na těžbu lithia i revitalizaci a smysluplné využití post-těžebních lokalit například pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie. To jsou dle hejtmána Schillera domény, v nichž mohou naše regionální firmy excelovat a být leadery v celostátním i evropském měřítku. *„Naopak oslabení konkurenceschopnosti a omezení činnosti velkých podniků by vyvolalo dominový efekt, který by způsobil značné ztráty pracovních míst i zničení významných dodavatelsko-odběratelských řetězců a celého regionálního průmyslu včetně malých a středních podniků s nedožrými sociálně-ekonomickými důsledky,“* vysvětluje hejtman Ústeckého kraje.

Obavy o konkurenceschopnost regionální ekonomiky vyjádřili i představitelé Platformy průmyslníků, s nimiž se hejtman k těmto otázkám sešel. Podniky jsou připraveny podílet se na transformačním procesu prostřednictvím svých investic do nových odvětví a technologií. Průmyslníci však upozornili na řadu bariér, se kterými se potýkají při přípravě a realizaci svých klíčových projektů. Zdůraznili, že většina podpůrných nástrojů je orientována výlučně na malé a střední firmy a z některých forem národní i evropské podpory jsou zcela vyloučeny energeticky náročné provozy, které jsou logicky usídleny právě v uhelných regionech. Přitom tyto podniky platí enormně vysoké ceny za emisní povolenky, z nichž se pak některé dotační programy financují. Příkladem je evropský Inovační fond, v němž kvůli nastavení pravidel zatím neuspěla ani jedna firma z ČR. Na neochotu Evropské komise podpořit velké podniky naráží i Fond spravedlivé transformace, který je přímo určen právě uhelným krajům s vysokou koncentrací průmyslu. To je dle hejtmana Schillera nepřijatelné.

„Velmi si vážím součinnosti úředníků z Ministerstva životního prostředí i dalších rezortů, kteří s krajským úřadem tyto problémy pravidelně komunikují, pokud ale nedojde k zásadním rozhodnutím na úrovni vlády a evropských institucí, nic se nezmění. Propásli jsme možnosti českého předsednictví v Radě EU a nevyjednali si potřebné podmínky umožňující efektivnější čerpání z fondů EU pro velké průmyslové podniky a přitom jsme tradiční průmyslovou zemí. Nyní riskujeme, že řada firem přesměruje své investice mimo ČR, nebo dokonce EU, kde získá investiční pobídky a levnější energie a tím klesnou investice i pracovní místa v našich regionech. Žádám proto vládu, aby vyjednala odpovídající podporu pro český průmysl, a pokud si nezbytné změny neprosadí v rámci Unie, musí na záchranu ekonomiky vyčlenit vlastní zdroje, jako to udělalo Německo a další státy,“ zdůrazňuje hejtman Schiller.

Se zástupci průmyslu jednal hejtman také o možném zastropování cen energií, které se zatím na velké podniky nevztahuje. Nyní mohou žádat jen o kompenzaci zvýšených nákladů na zemní plyn a elektřinu, ty ale pokryjí rozdíl v platbách jen krátkodobě. Úpravou se má zabývat vláda ještě do konce roku. *„Jednoznačně podporuji, aby zastropování cen energií platilo i pro velké firmy. Pokud vláda úpravu nepřijme, nekontrolovatelný růst nákladů na energie se logicky negativně promítnou do ekonomické situace firem a tedy celého regionu i republiky,“* apeluje dále na vládu Jan Schiller.

https://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=1772751&id_org=450018